

Uzasadnienie – dr Ariadna Łada-Maśko

Tytuł rozprawy doktorskiej: „Wybrane czynniki osobowe i relacyjne związane z dojrzałością do rodzicielstwa oraz realizacją ról rodzicielskich”

Zwięzły opis przedmiotu rozprawy doktorskiej:

Przedmiotem rozprawy doktorskiej była analiza wybranych czynników osobowych i relacyjnych związanych z dojrzałością do rodzicielstwa oraz realizacją ról rodzicielskich (odzwierciedlającą się w responsywności rodzicielskiej oraz postawach rodzicielskich). Zgłaszaną pracę doktorską stanowi cykl pięciu, powiązanych tematycznie publikacji naukowych (cztery artykuły opublikowane w uznanych, międzynarodowych czasopismach naukowych oraz rozdział w pracy zbiorowej w języku polskim). Prace te stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej, a ich sumaryczny Impact Factor wynosi 15.11. Publikacje są efektem dwóch projektów, którymi kierowała dr Ariadna Łada-Maśko w ramach uzyskanego finansowania z konkursów UGrants START oraz grantu dla Młodych Naukowców Uniwersytetu Gdańskiego, a także projektu pt. "Empatia w parach jako predyktor responsywności na płacz dziecka w sytuacji aktywacji roli rodzicielskiej - mediacyjna rola oksytocyny i wazopresyny (model HEART)", w którym była doktorantką (kierownik dr hab. Maria Kaźmierczak, prof. UG; NCN, SONATA BIS). Ponadto, są one również wynikiem współpracy z naukowcami o międzynarodowej renomie w zakresie tematyki prowadzonych badań - prof. Marian J. Bakermans-Kranenburg (ISPA – Instituto Universitário, Lisbon, Portugal; H-Index = 86, łączna liczba cytowań 33 776 wg Web of Science) oraz prof. Marinusem H. van IJzendoorn'em (University College London, London, UK; H-Index = 101, łączna liczba cytowań 48 423 wg Web of Science).

Celem badań przedstawionych w Publikacji 1 była weryfikacja modeli dotyczących przewidywania postaw rodzicielskich ojców dzieci w wieku przedszkolnym, uwzględniających rolę cech indywidualnych ojców – strategii radzenia sobie ze stresem, jak też cech dziecka – temperamentu i płci. Wyniki potwierdziły, że aktywne strategie radzenia sobie sprzyjają rozwojowi wysokich kompetencji rodzicielskich. W niniejszym badaniu zaobserwowano również różnice w przewidywaniu postaw rodzicielskich ojców przez cechy temperamentu dziecka, w zależności od jego płci. W kolejnych etapach pracy doktorskiej, zaprezentowano badania dotyczące roli czynników osobowych w procesie przygotowywania się do rodzicielstwa, a także czynników związanych z indywidualnym funkcjonowaniem w bliskich relacjach kobiet i mężczyzn. W Publikacji 2 przedstawiono polskie opracowanie Skali Wrażliwości Ainsworth (1974), obserwacyjnego narzędzia służącego do oceny jakości interakcji między rodzicami a dzieckiem, a także jego innowacyjne zastosowanie w kontekście badania par. W badaniu wzięło udział 220 heteroseksualnych par, w wieku od 22 do 35 lat. Wyniki badania wskazują, że aktywizacja roli rodzicielskiej sprzyja wyższej responsywności osób badanych, a ponadto potwierdzają, że niezwykle ważny dla responsywności jest kontekst relacyjny – czynniki związane z funkcjonowaniem w bliskich relacjach. W Publikacji 3, podjęto się szerszej analizy czynników relacyjnych dla jakości opieki nad dzieckiem, uwzględniając czynniki związane z funkcjonowaniem w rodzinie pochodzenia oraz w bliskim związku romantycznym w okresie przejścia do rodzicielstwa. Rezultaty potwierdziły mediacyjną rolę postrzeganej empatii partnera w związku między retrospektywnie ocenianymi negatywnymi doświadczeniami opiekuńczymi w dzieciństwie, a responsywnością pary na płacz dziecka. Wyniki dotychczas przeprowadzonych badań

(Publikacje 1-3), skierowały zainteresowania naukowo-badawcze dr Łady-Maśko w kierunku czynników mogących potencjalnie mieć znaczenie dla lepszego radzenia sobie z wyzwaniami rodzicielstwa. W związku z powyższym, celem badań przedstawionych w Publikacji 4 była

operacjonalizacja konstruktów dojrzałości do rodzicielstwa oraz stworzenie autorskiego kwestionariusza umożliwiającego ocenę dojrzałości do rodzicielstwa i weryfikacja jego własności psychometrycznych. Skala Dojrzałości do Rodzicielstwa (Łada-Maško & Kaźmierczak, 2021) okazała się być rzetelnym i trafnym narzędziem służącym do oceny dojrzałości do rodzicielstwa. Ponadto, w badaniach podkreślono wielowymiarowość konstruktów dojrzałości do rodzicielstwa, która przejawia się w różnych sferach funkcjonowania człowieka: w obszarze indywidualnych wartości, behawioralnym oraz funkcjonowaniu poznawczo-emocjonalnym. Celem kolejnego badania przedstawionego w Publikacji 5 była analiza roli przywiązania w przewidywaniu dojrzałości do rodzicielstwa par w okresie dorosłości, z uwzględnieniem czynników rozwojowych (wiek, aktywacja roli rodzicielskiej – trzeci trymestr ciąży) oraz płci. W badaniu wzięło udział 300 heteroseksualnych par młodych dorosłych w wieku 20-35 lat. Pary zostały podzielone na trzy grupy: 1) 110 par w wieku 20–25 lat (wyłaniająca się dorosłość); 2) 90 par w wieku 26-35 lat (wczesna dorosłość); 3) 100 par w wieku 20-35 lat spodziewających się pierwszego dziecka (trzeci trymestr ciąży, przyjmowanie roli rodzicielskiej). Uzyskane wyniki wskazują, że unikanie przywiązaniowe jest uniwersalnym predyktorem dojrzałości do rodzicielstwa par w okresie dorosłości, niezależnie od aktywacji roli rodzicielskiej. Ponadto w badaniu zaobserwowano, że negatywne skutki unikania przywiązaniowego są słabsze w grupie par spodziewających się dziecka. Analiza roli czynników rozwojowych takich jak wiek i aktywacja roli rodzicielskiej wykazała, że oczekiwanie dziecka w bliskiej przyszłości sprzyja większej dojrzałości do rodzicielstwa i ma prawdopodobnie większe znaczenie dla dojrzałości do rodzicielstwa niż wiek.

Przedstawiona do Nagrody Prezesa Rady Ministrów powyższa dysertacja doktorska, zarówno w opinii recenzentów, podmiotu doktoryzującego oraz prof. dr hab. Bernadetty Izydorczyk z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz dr hab. Anety Borkowskiej, prof. UMCS z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, rekomendujących ją do powyższej Nagrody stanowi rozwiązanie istotnego problemu naukowego i ma wybitnie nowatorski charakter. Ponadto prezentuje wysoki poziom wiedzy teoretycznej dr Ariadny Łady-Maško w dyscyplinie psychologia oraz wskazuje na wyróżniający się poziom umiejętności Pani Doktor w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Rozprawa doktorska została wysoko oceniona i wyróżniona przez Radę Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Gdańskiego, który prowadził postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora.

Data obrony rozprawy doktorskiej: 14.12.2023 r.

Data nadania stopnia naukowego doktora: 14.12.2023 r.

Nazwa podmiotu doktoryzującego, w którym zostało przeprowadzone postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora albo przewód doktorski: Uniwersytet Gdański

Tryb przygotowania rozprawy doktorskiej: Rozprawa przygotowana w formie cyklu publikacji:

1. Lipowska, M., Łada-Maško, A. B., & Lipowski, M. (2021). Fathers' Coping Strategies and Children's Temperament as Predictors of Parental Attitudes among Polish Fathers. *Men and Masculinities*, 24(1), 23–45. doi:10.1177/1097184X20988897; Imapct Factor: 2.51; Liczba punktów MEiN: 100 pkt.
2. Kaźmierczak, M., Pawlicka, P., Łada, A., & Anikiej, P. (2020). Skala Wrażliwości Ainsworth – przykład zastosowania w badaniach naukowych. W L. Bakiera (ed.), *Rodzicielstwo: ujęcie interdyscyplinarne* (s. 191–204). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Liczba punktów MEiN: 20 pkt.
3. Kaźmierczak, M., Pawlicka, P., Łada-Maško, A. B., van Ijzendoorn, M. H., and Bakermans-Kranenburg, M. J. (2020). How Well Do Couples Care When They Are Expecting Their First Child?

Family and Dyadic Predictors of Parental Sensitivity in Expectant Couples. *Frontiers in Psychiatry*, 11:562707. doi:10.3389/fpsy.2020.562707; Impact Factor: 4.157; Liczba punktów MEiN: 100 pkt.

4. Łada-Maśko, A. B., & Kaźmierczak, M. (2021). Measuring and Predicting Maturity to Parenthood: What Has Personality Got to Do with It? *Journal of Clinical Medicine*, 10(24), 5802. doi:10.3390/jcm10245802; Impact Factor: 4.964; Liczba punktów MEiN: 140 pkt.

5. Łada-Maśko, A. B., & Kaźmierczak, M. (2023). Dyadic approach to maturity to parenthood: multilevel study on attachment in expectant and non-expectant couples. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*. doi:10.1080/02646838.2023.2230592; Impact Factor: 3.48; Liczba punktów MEiN: 70 pkt.